

Adam Tański

WĘDKARSTWO I RYBY

WĘDKARSTWO I RYBY

Adam Tański

WĘDKARSTWO I RYBY

Autor: dr hab. inż. Adam Tański, prof. ZUT

Recenzenci: dr hab. inż. Beata Więcaszek, prof. ZUT; dr hab. inż. Robert Czerniawski, prof. US

Opieka redakcyjna: Monika Wróbel, Dominika Stopka

Redakcja: zespół Wydawnictwa SBM

Korekta: Katarzyna Ziota-Zemczak (ss. 5–150 i 418–444), Izabela Jesiotowska (ss. 155–416)

Projekt makiety, skład, opracowanie graficzne: Anna Witwicka

Projekt okładki: Amadeusz Targoński

Zdjęcia na okładce | Shutterstock.com:

Front, główne – © Dmitry Kalinovsky, w kółkach – © Rocksweeper, © K_E_N, © Kletr, © K_E_N, © Kletr. Grzbiet – © K_E_N, © Rocksweeper, © K_E_N. Tył, główne – © Geno EJ Sajko Photography, w kółkach – © project1photography, © FedBul, © Jeff Feverston, © Rocksweeper.

Podziękowania

Chciałbym serdecznie podziękować moim koleżankom i kolegom za wsparcie podczas pisania tej książki. Szczególnie dziękuję recenzentom, dr hab. inż. Beacie Więcaszek prof. ZUT oraz dr. hab. Robertowi Czerniawskiemu prof. US, za cenne uwagi i spostrzeżenia. Dziękuję Pani Irenie Kramer i dr Angelice Linowskiej za dyskusje na temat chorób ryb, dr Dorocie Pawlos-Podbielskiej i dr. Mariuszowi Raczyńskiemu za konsultacje, a także moim przyjaciołom i kolegom Rajmundowi Litwińskiemu, Robertowi Taszarkowi, Piotrowi Zieleniakowi, Rafałowi Penderowi, Arturowi Furdynie, Karolowi Zacharczykowi, Ryszardowi Ornatowi, Łukaszowi Potkańskiemu, Tomaszowi Sulejowi i Dawidowi Szczawińskiemu za wspólne wędkowanie, cenne wskazówki i wspieranie mnie w czasie powstawania tej książki. Dziękuję również wszystkim wędkarzom, których spotkałem na swojej drodze – wymiana zdań nad wodą, wspólne podglądanie nowych rozwiązań i poznawanie łowisk stanowią bezcenną lekcję. Dziękuję szczególnie wszystkim moim nauczycielom, również tym znad wody, zwłaszcza z początków mojej przygody wędkarskiej, bo wtedy właśnie kształtowało się moje hobby, obecne w moim życiu do dziś.

Wydanie I, Warszawa 2019

© Copyright for text, cover and layout © Wydawnictwo SBM, 2019

Wydawnictwo SBM

ul. Sułkowskiego 2/2

01-602 Warszawa

www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

ISBN 978-83-8059-964-2

OD AUTORA

Czym jest dla mnie wędkarstwo? To wspaniałe krajobrazy o wschodzie słońca z dala od zgiełku miasta, poranki wypełnione śpiewem ptaków i zapachem świeżo parzonej kawy, woń trawy po deszczu i odgłosy dziecięcia dobiegające z pobliskich drzew. To spokój ducha i zespolenie z naturą.

Moim najwcześniejszym wspomnieniem z dzieciństwa są stojące za moim łóżkiem dwie wędkę zrobione przez moich braci i zepsute kołowrotki zalegające w starej szafie. W szkole podstawowej szlaban na ryby działał tak przekonująco, że nie były już potrzebne żadne inne rozmowy motywujące. Pisząc list do Świętego Mikołaja, prosiłem o wodery albo 10 kg płatków owsianych i cukier wanilinowy, z których tworzyłem mikstury zanęt. Po jednej z Wigilii założyłem nowe gumofilce i ciepłe skarpety, spakowałem torbę z zestawem na lód i zasnąłem na kanapie,

marząc o łowieniu z lodu. Kiedy nadszedł czas wyboru szkoły ponadpodstawowej, zdecydowałem się zostać piekarzem, aby mieć dostęp do czerstwego pieczywa i tartej bułki, które w latach 80. XX wieku, kiedy brakowało dobrze wyposażonych sklepów wędkarskich, były bazą do zanęt. Wtedy tata zabrał mnie do gospodarstwa rybackiego i zapytał, czy w Polsce jest jakaś szkoła związana z wędkarstwem. Tamtejszy dyrektor polecił Technikum Rybackie w Sierakowie Wielkopolskim, po którym mogłem kontynuować naukę na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa w Szczecinie. Wędkarstwo jest obecne w moim życiu od zawsze i niezmiennie daje mi radość oraz wytchnienie od codziennych trudów.

Książkę dedykuję mojej Rodzinie, a szczególnie mojej żonie Kasi, która wie, jak ważne w życiu każdego człowieka jest hobby.

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	5	Metoda odległościowa – matchówka	46	RZĘKI	100
WSTĘP	8	Metoda łowienia na bolonkę	50	ZBIORNIKI ZAPOROWE	103
OD CZEGO ZACZAĆ PRZYGODĘ Z WĘDKARSTWEM?	10	Wypuszczanka, czyli trotting	52	BAŁTYK	105
ETYKA WĘDKARZA	12	ŁOWIENIE METODĄ SPINNINGOWĄ	54	BIOLOGIA RYB	106
SŁOWNIK WĘDKARSKI	13	METODA GRUNTOWA	58	ROZMNAŻANIE	108
SPRZĘT WĘDKARSKI	16	Klasyczna gruntówka bez koszyka	58	STRATEGIE ROZRODU	112
KRÓTKA HISTORIA NA POCZĄTEK	18	Gruntówka z koszykiem zanętowym, czyli feeder	62	Rozród kontrolowany	117
DOBÓR SPRZĘTU	20	Metoda połowu na kulki proteinowe	66	ROZWÓJ ZARODKA	124
Wędk	21	METODA MUCHOWA	70	BUDOWA CIAŁA	125
Kołowrotek	26	Sucha mucha	75	Płetwy	126
Linka wędkarska	29	Mokra mucha	77	Kształt pyska	128
Przypon	31	Nimfa	77	POKRYCIE I UBARWIENIE CIAŁA	129
Hak	31	Streamer	79	WZROK I SŁUCH	133
Dodatkowe akcesoria	33	WĘDKARSTWO MORSKIE	81	Pęcherz pławny	135
METODY POŁOWU RYB	36	Surfcasting	81	ODDYCHANIE	138
METODA SPŁAWIKOWA	38	Spinning z plaży	85	LINIA NABOCZNA	140
Łowienie na bata	39	Pół z łodzi	87	ZMYŚŁY A WĘDKOWANIE	141
Łowienie na tyczkę, czyli zestawem skróconym	43	WĘDKARSTWO PODŁODOWE	88	CZY RYBY PIJĄ WODĘ?	142
		ZBIORNIKI WODNE	92	WĘDRÓWKI RYB	145
		JEZIORA	94	ZDROWIE RYB	147

RYBY NASZYCH WÓD 152

RYBY SPOKOJNEGO ŻERU 155

Karp	156
Płoć	166
Wzdreńga	171
Słonecznica	174
Ukleja	176
Leszcz	179
Krąp	184
Rozpiór	187
Sapa	190
Karaś pospolity	193
Lin	196
Jelec	201
Lipień	204
Brzana	208
Świnka	211
Ciosa	214
Strzebla potokowa	216
Piekielnica	218
Kiełb pospolity	220
Koza pospolita	222
Śliz	224
Sielawa	226
Ciernik	228
Cierniczek	231
Piskorz	234
Głowacz białopłetwy	237
Głowacz przegopłetwy	240

RYBY WĘDROWNE 243

Łosoś	246
Troć wędrowną	251
Certa	257
Węgorz europejski	260
Jesiotr ostroń	264

RYBY DRAPIEŻNE 267

Okoń	270
Sandacz	277
Szczupak	284
Sum	291
Jaź	297
Boleń	301
Kleń	306
Pstrąg potokowy	310
Głowacica	315
Sieja	319
Miętus	322

GATUNKI OBCE 325

Karaś srebrzysty	328
Amur biały	330
Tołpyga pstra	333
Tołpyga biała	335
Czebaczek amurski	338
Bass słoneczny	340
Trawianka	343
Sumik karłowaty	346
Babka krągła	349
Pstrąg tęczy	351
Pstrąg źródlany	354

RYBY MORSKIE 357

Dorsz	360
Śledź atlantycki	367
Szprot	371
Belona	373
Stornia	378
Gładzica	381
Turbot/skarp	384
Kur diabeł	387
Węgorzyca	389

INNE ORGANIZMY 393

Minóg morski	394
Minóg rzeczny	397

Minóg strumieniowy	400
Minóg ukraiński	403
Rak szlachetny	406
Rak błotny	409
Rak przegowany	411
Rak sygnałowy	413
Krab wełnistoszczypcy	415

ŁOWISKA 418

JEZIORO PRZYBIERNOWSKIE I CZARNOGŁOWY 420

INA 422

NOTEĆ W BARCINIE 424

ZBIORNIK WOJANÓW 425

JEZIORO CZARNE SOSNOWICKIE 426

JEZIORO ZALESKIE 427

ZBIORNIK PRÓBA NA ŻEGLINIE 428

WISŁA W OKOLICACH PŁOCKA 429

BYSTRZYCA 432

JEZIORO RADUŃ DUŻY 434

JEZIORO CHOJNICA DUŻA 435

WARTA W OKOLICY SIERAKOWA WIELKOPOLSKIEGO 437

JEZIORO SEDRANECKIE 439

JEZIORO ŻARNOWIECKIE 440

KALENDARZ WĘDKARSKI 442

LITERATURA 444

WSTĘP

Wędkarstwo jest niezwykle popularną formą spędzania wolnego czasu. Dla jednych wędkarstwo stanowi symboliczny dodatek do tego, aby poznawać świat przyrody nad jeziorami, rzekami czy morzem, niektórzy traktują łowienie ryb bardziej sportowo, jeszcze inni wędkują po to, by oderwać się od codziennych trudów. W każdym z tych przypadków wędkarstwo otwiera możliwość poznawania tajemniczego świata ryb, stanowiących najliczniejszą grupę kręgowców, które wykształciły niesamowite przystosowania do zdobywania pokarmu, wędrówek i strategii rozrodcze.

Wędkarstwo to również bardzo dynamicznie rozwijająca się gałąź gospodarki proponująca tysiące rozwiązań w poszczególnych kategoriach, czemu towarzyszy rozwój handlu, turystyki wędkarskiej, zagospodarowania łowisk oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Współczesne wędkarstwo jest też coraz częściej postrzegane jako forma troski o nasze wody i żyjące w nich zwierzęta. Może być elitarne i szlachetne dzięki wzrostowi świadomości ekologicznej oraz pogłębianiu wiedzy o świecie ryb.

Niniejsza książka skierowana jest głównie do początkujących wędkarzy, a także uczniów szkół rybackich i studentów kierunków związanych z turystyką, ichtologią i ekologią wód. Zawarte w niej informacje, oprócz poszerzenia ogólnej wiedzy wędkarskiej, przybliżają również tematykę zależności panujących w środowisku wodnym.

OD CZEGO ZACZAĆ PRZYGODĘ Z WĘDKARSTWEM?

Chcąc łowić zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, należy przede wszystkim posiadać kartę wędkarską (wyjątkiem są zbiorniki prywatne, na których wymagane jest jedynie zezwolenie właściciela), która potwierdza naszą znajomość obowiązującego prawa pod kątem łowienia ryb na wędki. Można ją porównać do prawa jazdy, które upoważnia do prowadzenia samochodu po publicznych drogach. Dodatkowo musimy dysponować również aktualnym zezwoleniem na połów ryb. W przypadku prywatnych użytkowników wód jest to zazwyczaj dokument potwierdzający wniesienie opłaty za wędkowanie, a gdy chodzi o wody Polskiego Związku Wędkarskiego należy zostać jego członkiem i opłacić składki na dany rok kalendarzowy w miejscowym kole. Prawo do samodzielnego wędkowania ma osoba, która ukończyła 14. rok życia, przy czym młodzież do lat 16 nie ma prawa do wędkowania w nocy bez nadzoru uprawnionej do tego osoby dorosłej, która posiada

kartę wędkarską i wniosła wymagane opłaty. Z obowiązku posiadania karty wędkarskiej zwolnieni są cudzoziemcy przebywający w Polsce czasowo.

Aby uzyskać kartę wędkarską, najlepiej skontaktować się z kołem PZW na terenie powiatu, w którym mieszkamy, w celu ustalenia terminu przeprowadzenia egzaminu. Do egzaminu możemy przystąpić po opanowaniu przepisów zawartych w Ustawie o rybactwie śródlądowym oraz w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie, a także przyswojeniu wiedzy dotyczącej ogólnych zasad etyki wędkarskiej (*Regulamin amatorskiego połowu ryb*). Po otrzymaniu zaświadczenia o pomyślnie zdanym egzaminie należy dostarczyć je wraz ze swoją fotografią do urzędu miejskiego bądź starostwa powiatowego (w zależności od miejsca zameldowania) i tam też odebrać kartę wędkarską.

Kiedy już posiadamy kartę wędkarską i chcemy być zrzeszeni w Polskim Związku Wędkarskim, powinniśmy udać się do kół PZW w celu wyrobienia legitymacji członkowskiej. Po wniesieniu opłat z uwzględnieniem naszych preferencji wędkowania (np. połów z łodzi lub spinning) możemy zgodnie z *Regulaminem amatorskiego połowu ryb* rozpocząć przygodę z wędkowaniem. W Polskim Związku Wędkarskim istnieje również możliwość wykupienia składek okresowych (np. trzydniowych) lub składek dla osób niebędących członkami PZW. Należy pamiętać, że wielu użytkowników wód (w tym również PZW) ma dodatkowe wewnętrzne obostrzenia, z którymi należy się zapoznać przed przystąpieniem do łowienia. Zezwolenie PZW często uprawnia także do wędkowania na wodach innych okręgów, z którymi zostały podpisane porozumienia międzyokręgowe, a także na wodach dzierżawców prywatnych, z którymi dany okręg podpisał stosowne porozumienia

(informacje te znajdują się na stronach internetowych okręgów lub w samych zezwoleniach).

Osoba w wieku do lat 14 nie zrzeszona w PZW może łowić ryby spokojnego żeru na wodach związku bez wnoszenia dodatkowych składek pod opieką pełnoletniej osoby posiadającej uprawnienia do wędkowania.

Przed rozpoczęciem wędkowania pamiętajmy o ważnym obowiązku ustalenia, do kogo należy dany zbiornik czy ciek i jakie obowiązują na nich zasady wędkowania. Istotną kwestią jest też rejestr połowów niezbędny do prowadzenia właściwej gospodarki związanej z planowanymi odłowami ryb (w tym wędkarskimi) oraz zarybieniami. Jest to dokument obowiązkowo wypełniany na wodach PZW (ale na innych również prowadzi się ewidencje połowów), w którym przed rozpoczęciem wędkowania wpisujemy numer łowiska i datę połowu, a po zakończeniu połowów – liczbę i wymiary złowionych ryb.

ETYKA WĘDKARZA

Każdy doświadczony wędkarz powinien świecić dobrym przykładem dla innych, a szczególnie początkujących, ponieważ poprzez ukształtowanie w ich świadomości dobrych odruchów utrwalają się cenne tradycje wędkarskie.

Musimy pamiętać, że będąc na rybach, ingerujemy w kawałek dzikiego świata natury, a panujące w nim równowagę i harmonię bardzo łatwo jest zaburzyć. Niszcząc trzcinowiska, karczując roślinność i pozostawiając po sobie śmieci, z gości na łonie natury stajemy się intruzami. Wędkarze mają bardzo duży wpływ na ochronę przyrody i zbiorników wodnych, a co za tym idzie cennych naturalnych tarlisk ryb.

Podczas łowienia ryb, traktujmy je z szacunkiem, pamiętając, że są to żywe stworzenia, które na drodze ewolucji przystosowały się do życia w trudnych warunkach wodnego świata. Warto sobie uświadomić, że ryby istniały na Ziemi, zanim pojawił się pierwszy człowiek.

Nie dawajmy przyzwolenia na łamanie podstawowych zasad etyki wędkarskiej, a kiedy napotykamy kłusowników, bez wahania dzwońmy na policję lub straż rybacką – to nasz obowiązek, bo kłusownictwo to kradzież i barbarzyństwo.

Wizycie nad wodą nie może towarzyszyć chęć złowienia ryby za wszelką cenę. Z rybami trzeba obchodzić się z szacunkiem i bardzo delikatnie. Każdy złowiony okaz, który mamy zamiar wypuścić, należy odczepić bez wyjmowania z wody (najlepiej w podbieraku). Każdy wędkarz powinien

mieć pod ręką wyczepiacz lub szczypczyki, a rybę chwycić ostrożnie mokrą dłońią, aby nie usunąć z niej ochronnego śluzu.

Pobyty ryb poza wodą trzeba ograniczyć do minimum. Robiąc sobie zdjęcie z wyłowioną rybą, musimy działać szybko i zdecydowanie. Nie wolno kłaść jej na piasku, najlepiej trzymać ją w pozycji poziomej (zwłaszcza duże okazy) i wypuszczać do wody jak najbardziej delikatnie. W żadnym razie nie wolno wrzucać ryby do wody!

W wędkarstwie ważne jest także utrzymywanie dobrych relacji międzyludzkich. Jedni wędkarze cieszą się pobytem z przyjaciółmi na wspólnych wyprawach, inni szukają ciszy oraz wytchnienia i musimy to uszanować, zachowując ciszę i spokój. Podczas dłuższych zasiadek nie reagujemy zbyt żywiołowo i dajmy się cieszyć spokojem innym biwakującym. Naszym obowiązkiem jest też reagować w sytuacji, kiedy ktoś potrzebuje pomocy. Szczególną czujność należy zachować podczas wędkowania z łodzi, w nocy oraz w trudnych warunkach atmosferycznych. Trzeba również zaznaczyć, że przebywanie nad wodą nigdy nie powinno iść w parze z alkoholem – to właśnie podczas kąpieli po spożyciu napojów alkoholowych notuje się najwięcej utonięć.

Wędkujmy odpowiedzialnie i mądrze – niech wędkarstwo kojarzy się z szacunkiem wobec zwierząt i postępowaniem w zgodzie z naturą.

Zadbajmy
o to, aby
wędkarstwo
kojarzyło się
z koleżeństwem
i troską
o środowisko

SŁOWNIK WĘDKARSKI

Akcja wędki – cecha każdej wędki, która określa, w jaki sposób będzie się ona zachowywała zarówno przy zarzucaniu, jak i podczas holu oraz w jaki sposób będzie się ugiąć czy odkształcać w chwili wykonywania tych czynności. Można wyróżnić m.in. wędki o akcji szczytowej (sztywne), dające możliwość szybkiego zacięcia, ale słabo amortyzujące zachowania ryby w czasie holu, lub np. wędki o akcji parabolicznej (bardzo miękkie), wspomagające wędkarza w trakcie holu dzięki dużej amortyzacji zachowania ryby.

Aparat Webera – występujące u niektórych ryb kostno-szkieletowych przekształcone wyrostki kręgów szyjnych tworzące połączenie pęcherza pławnego z uchem wewnętrznym. Dzięki aparatowi Webera ryby mogą odbierać większy zakres drgań wody.

Bat – rodzaj wędki o długości około 6 m stosowany w metodzie splotnikowej, charakteryzujący się brakiem przelotek oraz kołowrotka.

Białoryb, biała ryba, ryby spokojnego żeru – ryby słodkowodne, które nie są drapieżnikami. Ryby spokojnego żeru to głównie ryby karpiołowe, takie jak leszcze, płocie.

Boczny trok – dowiązany do głównej linki odcinek żyłki, do którego wiąże się obciążenie lub haczyk z przynętą.

Ciężar wyrzutu – parametr wędki, który wskazuje wędkarzowi, jakie obciążenie oraz przynętę może dobrać do danego kija. Oznaczony jest zazwyczaj dwiema wartościami wyrażonymi w gramach, np. 20–80 g, co wskazuje, że waga obciążenia wraz z przynętą powinna mieścić się w tym zakresie.

Drobnica – nazwa drobnych ryb pływających w ławicach, zazwyczaj karpiołowych, stanowiących najczęściej pokarm drapieżników.

Dżokers – ochotka o niewielkich rozmiarach, używana głównie jako dodatek do zanęty.

Feeder – pod tym pojęciem należy rozumieć metodę wędkarską – odmianę wędkarstwa gruntowego (inaczej metoda drgającej szczytówki). Nazwę feeder nosi także wędka służąca do połowu ryb tą właśnie metodą.

Fluorocarbon – rodzaj linki różniący się od żyłki tym, że ma większy ciężar właściwy (szybciej tonie), jest mniej widoczny w wodzie, sztywniejszy i odporniejszy na przetarcia, ale za to kruchy i mniej wytrzymały.

Głęboczek – przegłębienie w dnie, będące jednocześnie najgłębszym miejscem w zbiorniku.

Główka (ostroga) rzeczna – konstrukcja wykonana najczęściej z faszyny, kamieni, betonu wysunięta z jednego z brzegów cieku w kierunku środka koryta, służąca do odsunięcia nurtu rzeki od brzegu. Za i przed główką znajdują się kryjówki wielu gatunków ryb.

Haczyk bezzadziorny – rodzaj haczyka bez wyraźnego zadziora. Modele te są najczęściej stosowane w wędkarstwie muchowym, a w ostatnim czasie także w spinningowym. Na niektórych łowiskach istnieje obowiązek wędkowania przy użyciu haczyków bezzadziornych.

Kanapki – określenie kombinacji różnych przynęt wędkarskich połączonych ze sobą, np. kukurydzy i czerwonych robaków, rosówek i czerwonych robaków, białych robaków i czerwonych robaków.

Koszyk zanętowy – podajnik zanętowy służący do wrzucania porcji zanęty wędkarskiej w łowisko, który jest równocześnie obciążeniem zestawu. Koszyki mogą mieć różne kształty, wielkość oraz wagę wyrażoną w gramach (od 10 do nawet powyżej 100 g).

Linia naboczna – to jeden ze zmysłów ryb, dzięki któremu wyczuwają one wszelkie zmiany zachodzące w bliskim otoczeniu. Pozwala odbierać drgania wody i różnice ciśnienia. Linia naboczna uwidacznia się jako rząd niewielkiej wielkości otworów w łuskach znajdujących się po bokach ryby, na całej długości jej ciała. Linia naboczna drapieżnika daje mu bardzo często decydujący sygnał do ataku na sztuczną przynętę, gdyż odbiera intensywne drgania wody.

Kwok – przyrząd służący do wabienia sumów, najczęściej wykonany z drewna, zakończony niewielkim krążkiem. Uderzając nim w powierzchnię wody, wędkarz wywołuje charakterystyczne dźwięki (drgania wody) pobudzające sumy do żerowania.

Linka główna – linka nawijana na szpulę kołowrotka. Najczęściej jest to żyłka lub plecionka. Pojemność szpuli to informacja, ile linki można na nią nawinąć.

Maczówka – wędka do metody odległościowej (odległościówka).

Miejscówka – odcinek brzegu lub fragment wody (w przypadku połowu ze środków pływających) zajmowany przez wędkarza w trakcie wędkowania. Najlepsze miejscówki są bardzo często poddawane silnej presji wędkarskiej.

Murowanie do dna – zachowanie ryby podczas holu, kiedy zamiast w kierunku powierzchni wody, udaje się w stronę dna. Określenie „murowanie do dna” stosuje się w sytuacji łowienia dużych ryb, np. sumów lub karpia.

Odjazd – nagły zryw ryby w różnych kierunkach (w stronę drugiego brzegu, na boki) następujący bezpośrednio po zacięciu lub w trakcie holu. Odjazdowi ryby towarzyszy wysnuwanie żyłki ze szpuli kołowrotka.

Okres ochronny – regulowany przepisami (Ustawa o rybactwie śródlądowym, *Regulamin amatorskiego połowu ryb*) okres, w którym obowiązuje zakaz połowu danego gatunku ryb. Określany jest zazwyczaj datą od do. Okres ten obejmuje zwykle czas, w którym dany gatunek ryby odbywa tarło.

Oparzelisko – miejsce bagniste, grzaskie, niezamarzające w okresie zlodowacenia dzięki wypływającym cieplejszym masom wody. Miejsce niebezpieczne dla wędkarzy.

Opaska rzeczna – budowla regulacyjna wykonana z kamieni lub faszyzny najczęściej wzdłuż brzegu zabezpieczająca go przed rozmyciem.

Operculum – kość pokrywowa wchodząca w skład pokryw skrzelowych chroniących skrzela.

Otwarta toń – w wędkarstwie oznacza obszar otwartej wody pomiędzy strefą brzegową a głębinową.

Pinka – drobne białe robaki.

Płetwa tłuszczowa – niewielka płetwa umiejscowiona za płetwą grzbietową m.in. u ryb łososiowatych. Znajduje się na grzbiecie ryby i zbudowana jest z fałdy skórnej wypetnionej tłuszczem; jej funkcje nie są jeszcze do końca poznane.

Podbierak – element zestawu wędkarskiego służący do ładowania ryby na brzegu. Podbierak to zazwyczaj siatka naciągnięta na specjalne drażki o dość dużym, nawet metrowym rozstawie. Całość montowana jest do stosunkowo długiej sztycy (uchwyty).

Pół na żywca – sposób łowienia ryb drapieżnych, m.in. szczupaków, sumów, sandaczy i okoni, w którym za przynętę służy inna żywa ryba, najczęściej płoć lub ukleja. Na żywca można łowić zarówno metodą spławikową, jak i gruntową.

Przypon – odcinek zestawu pomiędzy żyłką główną a przynętą. Zakończony jest haczykiem z przynętą. Może być wykonany z żyłki, plecionki, a w przypadku połowu drapieżników, jak choćby szczupaki, również np. z wolframu.

Sptaw ryby – oznaka żerowania ryby, czyli przebywania w danym miejscu i pobierania pokarmu. Ryby sptawiają się w różny sposób, np. pokazując płetwę grzbietową, wyskakując z wody. Obecność ryb w łowisku można też rozpoznać poprzez bąbelki ukazujące się na powierzchni wody.

Strefa przybrzeżna – część łowiska przylegająca bezpośrednio do brzegu, w której wędkowanie możliwe jest każdą metodą połowu.

Sygnalizator brań – urządzenie wskazujące moment pobrania przynęty przez rybę. Sygnalizatorem brań jest sptawik, szczytówka lub urządzenie elektroniczne, które wydaje sygnał dźwiękowy przy każdym ruchu napiętej żyłki.

Szczytówka – ostatni element wędziska zakończony przelotką szczytową.

Wędka – sprzęt służący do połowu ryb, w którego skład wchodzi przeważnie rękojeść, uchwyt na kołowrotek, blank (konstrukcja, na której mocowane są przelotki), przelotki (przez które przewleka się linkę) i szczytówka (ostatnia, najmniejsza część wędki).

Woda płynąca – woda, która ma swoje źródło i ujście oraz można wyraźnie wyodrębnić jej nurt. W wędkarstwie pod tym pojęciem należy rozumieć głównie rzeki.

Woda stojąca – woda pozostająca w bezruchu, bez wyraźnego nurtu. W przeciwieństwie do wód płynących nie ma źródła, biegu oraz ujścia. Są to wszelkiego rodzaju zbiorniki zaporowe, stawy, jeziora.

Wymiar ochronny – wymiar podawany w centymetrach, przypisany do większości gatunków ryb. Wszystkie złowione ryby, które są mniejsze, niż wskazuje wymiar, należy bezwzględnie wypuszczać do wody (tzw. dolny wymiar). Na niektórych łowiskach dla wybranych gatunków ryb obowiązuje także górny wymiar. W przypadku przekroczenia górnego wymiaru także należy wypuścić rybę.

Wędrowka anadromiczna – aktywne przemieszczanie się ryb z wód słonych do słodkich (głównie rzek). Przykładem są wędrowniki rozrodzcy łososi, troci i certy z morza do rzek.

Wędrowka katadromiczna – czynne przemieszczanie się ryb z wód słodkich do morskich. Przykładem jest migracja węgorza z jezior i rzek na tarło do Morza Sargassowego.

Zacięcie ryby – jest to etap w łowieniu, który następuje po wyraźnym braniu, kiedy ryba potknęta przynętą. Polega na energicznym ruchu wędką w górę lub na bok, dzięki czemu haczyk wbija się w jamę gębową ryby. W przypadku przynęt roślinnych i zwierzęcych zaczyna się niezwłocznie, w przypadku połowu na żywcza należy odczekać kilka chwil.

Zaczepty – podwodne przeszkody, które utrudniają wędkowanie. Są to powalone drzewa, kamienie, korzenie itp. Z reguły zaczepty stanowią także doskonałą kryjówkę dla ryb.

Zasada „złów i wypuść” (ang. Catch & Release) – zasada przyjęta szczególnie w wędkarstwie muchowym, włosowym, spinningowym. Polega na tym, że wędkarz każdą złowioną rybę wypuszcza do wody, nawet wówczas, kiedy zgodnie z przepisami może ją ze sobą zabrać.

Zasiadka – pojęcie najczęściej związane z dłuższym przebywaniem w łowisku (głównie podczas łowienia karpi). Oznacza czas przebywania nad wodą, w którym wędkarz przygotowuje łowisko oraz wędkuje. Zasiadka trwa najczęściej kilka dni, czasami nawet kilka tygodni.

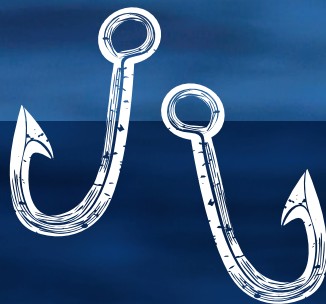
Zestaw – zestaw wędkarski to zbiór elementów niezbędnych do wędkowania daną metodą wędkarską. W skład zestawu wchodzi wędzisko, kołowrotek, żyłka/plecionka, haczyk, sygnalizator brań oraz przynęta. Najczęściej pod pojęciem zestawu rozumie się jednak wszystkie elementy zawieszane na żyłce.

Żywiec – przynęta wędkarska stosowana na ryby drapieżne, którą jest żywa ryba, np. ukleja, płoć. Ryba stosowana na przynętę musi mieścić się w wymiarze ochronnym danego gatunku.

SPRZĘT WĘDKARSKI

Współczesne wędkarstwo to dynamicznie rozwijająca się dziedzina i istotna gałąź gospodarki na całym świecie. Powszechny dostęp do coraz to lepszych środków pływających, coraz to nowszych przynęt i akcesoriów oraz rozwój urządzeń lokalizujących ryby sprawiają, że na niektórych akwenach wędkarstwo staje się głównym sposobem eksploatacji ryb. Nie jest to dobre ze względu na fakt, że w wielu przypadkach

odbywają się selektywne połowy ukierunkowane np. wyłącznie na ryby drapieżne. Ponadto szybka komunikacja za sprawą portali internetowych sprawia, że presja wędkarska na niektórych zbiornikach i ciekach jest bardzo mocna.

Dziś wędkarstwo to jednak przede wszystkim hobby ukierunkowane głównie na kontemplację piękna przyrody i ochronę wód, co w przeszłości nie stanowiło priorytetu.

Potów ryb
od zawsze
towarzyszył
człowiekowi,
a obecna forma
wędkarstwa
to sposób na
obcowanie
z naturą

KRÓTKA HISTORIA NA POCZĄTEK

⬇
Prehistoryczne
rysunki na
kamieniach
świadczą
o istotnej
roli ryb, jaką
odgrywały
w życiu
człowieka

Potów ryb od zawsze towarzyszył ludzkości. Historia rozwoju wędkarstwa (podobnie jak łowiectwa) sięga tysięcy lat przed naszą erą. Już około 8000 lat p.n.e. wędkarstwo należało do podstawowych form zdobywania pożywienia, o czym świadczą znalezione w dolinie Eufratu kościane haczyki na ryby (z około 8000–4000 roku p.n.e.). Dalszy rozwój rolnictwa spowodował, że łowienie ryb służyło już tylko uzupełnianiu pożywienia. Wiadomo, że w III wieku w Macedonii używano już sztucznych przynęt z wełny

⬇
Mucha
z ptasich piór

i ptasich piór, które można uważać za pierwowzór dzisiejszych much. Prawdziwy rozkwit wędkarstwa odnotowano w XV i XVI wieku, kiedy zaczęło się ono stawać sposobem na spędzanie wolnego czasu, popularnym głównie wśród bardziej zamożnych członków klasy wyższej. W 1496 roku w Anglii wydano *Traktat o potowach na wędkę*,

a w 1577 roku opublikowano książkę zatytułowaną *Sztuka wędkowania*. Wędkarstwo stopniowo stawało się coraz powszechniejsze.

W Polsce pierwsze ślady świadczące o łowieniu ryb przez ludzi pochodzą z około 500 roku p.n.e. Odnalezione w Biskupinie wykonane z brązu i żelaza pierwsze haczyki oraz drewniane sptawiki są wyrazem zaawansowania metod połowiania. W 1879 roku profesor Maksymilian Siła-Nowicki utworzył w Krakowie Krajowe Towarzystwo Rybackie i ta data jest uznawana za historyczną w rozwoju wędkarstwa w Polsce. Dziś adeptom wędkarstwa trudno pojąć, jak ubogim sprzętem posługiwali się nasi przodkowie. W głowach być może kotują opowieści dziadków i ojców o wykonanych z leszczyny wędkach i kawałku żyłki nawiniętej na drabinkę. O wymyślnych przynętach lub zanętach nikt wówczas nie słyszał. Furorę robiły przebijające się zza oceanu wiadomości w postaci katalogów albo drobnych przynęt, które kojarzyły się raczej z biżuterią. Jeszcze w połowie ubiegłego wieku szczytem marzeń wędkarza w Polsce była ekskluzywna wędka bambusowa i kołowrotek o ruchomej szpuli. Taki zestaw przeważnie wyposażano w gęsie pióro lub sptawik własnej roboty. Jednak najczęściej używaną wędką był kij leszczynowy. Później popularne stały się wędki teleskopowe importowane z zachodniej granicy, a w spinningu niezastąpione stały się twarde i mocne spinningi wykonane z włókna

szklanego. Dopiero w latach 90. XX wieku na rynku masowo zaczęły się pojawiać nowinki wędkarskie. Dziś z kolei dla rozpoczynających przygodę wędkarską nie łąda wyzwaniem okazuje się wybór pierwszego sprzętu, gdyż oferta jest bardzo szeroka i zróżnicowana. Warto zatem zapoznać się z podstawowymi informacjami na temat sprzętu wędkarskiego, które osobom niemającym wcześniej styczności z wędkarstwem pozwolą lepiej zorientować się w temacie.

↑
Starodawne
akcesoria
wędkarskie

i

Z *Regulaminu amatorskiego połowu ryb*: „Wędkarz ma obowiązek posługiwać się wędką składającą się z wędziska o długości co najmniej 30 cm, do którego przymocowana jest linka zakończona: jednym haczykiem z przynętą, albo w metodzie muchowej, nie więcej niż dwoma haczykami, każdy ze sztuczną przynętą, przy czym każdy haczyk może mieć nie więcej niż dwa ostrza rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 30 mm, albo w metodzie spinningowej i trollingowej, sztuczną przynętą wyposażoną w nie więcej niż dwa haczyki; haczyk może mieć nie więcej niż cztery ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 30 mm. Przy połowie ryb spod lodu – jednym haczykiem z przynętą, przy czym haczyk nie może mieć więcej niż trzy ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 20 mm, albo sztuczną przynętą wyposażoną w nie więcej niż dwa haczyki, przy czym każdy haczyk może mieć nie więcej niż trzy ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 20 mm”.

DOBÓR SPRZĘTU

Poszczególne metody wędkarskie znacząco różnią się od siebie nie tylko sposobem łowienia, ale również używanym sprzętem. Bardzo istotne jest, by dostosować wyposażenie nie tylko do metody, ale także gatunku ryb, warunków i własnych upodobań. Ważne jest też, aby każdy wędkarz od początku swojej przygody posługiwał się odpowiednim nazewnictwem.

Budowa wędziska

Wędka

Pierwszym elementem wędkarskiego zestawu jest wędka (wędzisko). Jest to najważniejsza część wyposażenia, bez której łowienie byłoby niemożliwe. Wędka spełnia wiele funkcji, przede wszystkim umożliwia zarzucenie zestawu, często wskazuje branie, pozwala zaciąć rybę i wyholować ją do brzegu. Składa się z rękojeści, uchwytu na kołowrotek, blanku (konstrukcji, na której mocowane są przelotki), przelotek (przez które przewleka się linkę) i szczytówki (ostatniej, najcieńszej części wędki).

Wędki dzielą się na teleskopowe i składowe. Pierwszy rodzaj to kije jednoczęściowe, których poszczególne elementy są wysuwane, aż do szczytówki. Największą zaletą tego typu wędek jest ich niewielka długość transportowa, co pozwala na ich łatwy transport, a także nieduża waga. Wędki składowe montuje się zazwyczaj z 2 lub 3 składów i ich długość transportowa jest zdecydowanie większa, przekraczająca 1 m.

Wędki mogą mieć długość od kilkudziesięciu centymetrów (wędki podlodowe) do nawet kilkunastu metrów (wędki wyczynowe), jednak najpopularniejsze są te 5-metrowe i od

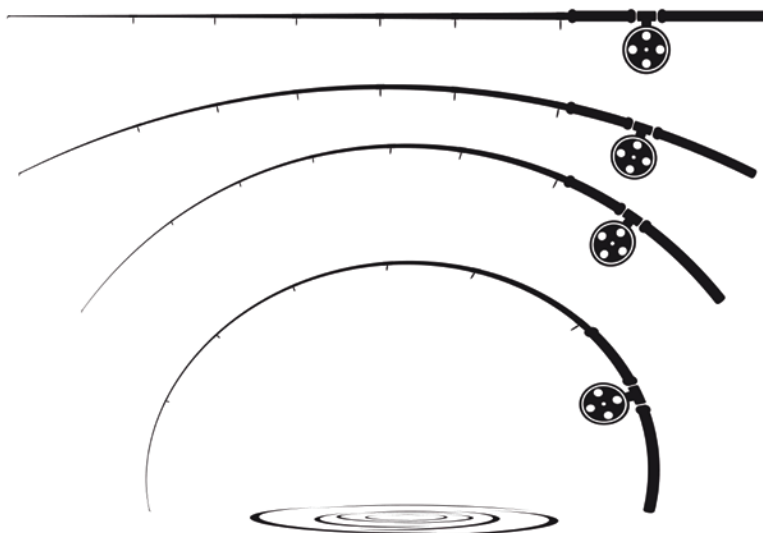
nich warto rozpocząć przygodę z wędkarstwem. Z kolei dla młodszych adeptów poleca się wędki 4-metrowe. Zgodnie z *Regulaminem amatorskiego połowu ryb* wędka nie może być krótsza niż 30 cm (tej wielkości wędek używa się do połowu spod lodu). Podczas zawodów w Polsce dopuszcza się wędki maksymalnie 13-metrowe.

Cena wędki jest uzależniona od zastosowanych do jej wykonania materiałów. Nowoczesne modele są produkowane z kompozytów włókien węglowych, zapewniających wysoką wytrzymałość i niewielki ciężar wędki, co jest bardzo istotne zwłaszcza w przypadku wędek długich, których utrzymanie w ręku przez kilka godzin może być uciążliwe.

Najważniejszą cechą wędki jest jej akcja, czyli sposób ugięcia przy obciążeniu. Są wędziska sztywne, w których ugina się tylko część szczytowa, kije o średniej akcji, gdzie wygina się około 30% długości, i wędziska miękkie, które wyginają się do połowy, a nawet do 75% długości. Producenci z reguły podają oznaczenia wędzisk w dwojaki sposób. Pierwszym sposobem jest oznaczenie słowne: akcja

↓
Dobrze pracująca wędka ułatwia sprawny hol ryby

↑
Fazy ugięcia
wędki

szczytowa szybka, wolna, pośrednia. Dodaje się również oznaczenie cyfrowe: 1,5, 2 itd. Im cyfra bliższa 1, tym wędzisko jest bardziej miękkie.

Wędziska wykonane z najwyższej klasy kompozytów są szybkie i dobrze się uginają podczas holu większych ryb. Nie oznacza to jednak, że tańsze modele będą gorsze. Zwłaszcza te krótsze mogą być wykonane z kompozytów włókna szklanego, co sprawia, że są odporniejsze na pęknięcia w porównaniu z tymi wykonanymi z wysokiej klasy włókien węglowych.

Każda wędka jest opisana przez producenta **ciężarem wyrzutu**. Pod tym pojęciem kryje się wytrzymałość wędziska wyrażona w gramach. Im większy ciężar wyrzutu, tym mocniejsze wędzisko. Konsekwencją zbyt dużego przeciążenia sprzętu może być złamanie kija.

↓
Różne
wędki typu
teleskopowego

Nie istnieją wędki uniwersalne – każda metoda wymaga zastosowania innego rodzaju sprzętu. W **metodzie spltawikowej** można używać wędek bez kołowrotek, do których przywiązuje się zestaw (żyłkę ze spltawikiem, przyponem i haczykiem) o długości nieprzekraczającej długości wędki. Najpowszechniejszą wędką tego typu jest bez wątpienia tzw. bat. Zazwyczaj jest on zakończony delikatną szczytówką, do której za pomocą specjalnych tączników mocuje się żyłkę. Niektóre modele może wieńczyć pustościenny element pozwalający uzbroić je w gumowy amortyzator, umożliwiając łowienie większych ryb na lżejsze zestawy.

Innym typem wędki bez kołowrotka jest tzw. tyczka używana do łowienia na skrócony zestaw przez doświadczonych wędkarzy startujących w zawodach. Składa się z kilku nakładanych na siebie kolejno segmentów, a kończy ją tzw. top (część z żyłką, spltawikiem i przynętą) zbudowany z elementów teleskopowych. W wędce tego typu można szybko wymieniać jej szczytowe elementy, a także

wędka typu bat

wędka teleskopowa – uniwersalny kij dla wielu wędkarzy

wędka teleskopowa do surfcastingu

regulować odległość, na jakiej łowimy, poprzez dodawanie lub odejmowanie dolnych segmentów. Zakup takiego zestawu to już większy wydatek.

Wędki splotnikowe z kołowrotkiem to głównie modele teleskopowe i składane, najczęściej trzyczęściowe. Wędki teleskopowe składają się w jeden element, dzięki czemu są wygodne w transporcie i nie zajmują dużo miejsca. Mogą być różnej długości – do połowów w jeziorach wędkarze używają najczęściej tych 3–5-metrowych, a w rzekach 5–7-metrowych pozwalających wykonać długi rzut z użyciem splotnika zamontowanego nieruchomo do żyłki. Wędki segmentowe, inaczej nazywane odległościówkami, służą do połowu głównie w wodach stojących i z zastosowaniem splotników przelotowych.

Wędki przeznaczone do **spinningu** są zwykle dwusegmentowe, czasami teleskopowe. Doświadczeni wędkarze stosują też kije jednoczęściowe, wykonywane zwykle przez

specjalistyczne pracownie wędkarskie pod indywidualne zamówienie. Z uwagi na brak łączenia elementów są one mocniejsze, ale bardziej kłopotliwe podczas transportu, a oprócz tego dają możliwość lepszego wyczucia pracy przynęty. Do łowienia drobnych ryb na niewielkie przynęty są przeznaczone lekkie spinningi, a do połowu większych okazów używa się mocniejszych wędzisk o masywniejszych blankach, by zwiększyć ich moc potrzebną do silnego ugięcia podczas rzutu i holu dużej ryby. Najwytrzymalsze wędki spinningowe to te stosowane do trollingu (holowania przynęt za łódką lub pontonem) czy połowu sumów. Wędkarstwo spinningowe powinno być jednak przede wszystkim lekkie i przyjemne.

Istotną w spinningu jest akcja wędki, gdyż w niektórych sytuacjach, np. podczas łowienia sandaczy, reakcja wędkarza musi być błyskawiczna, a wtedy wędki o akcji parabolicznej (miękką wędka, uginająca się pod dużym obciążeniem

Wędki do
połowu
z gruntu

Łowienie
na spinning
to połów
w wodach
słodkich
i morskich

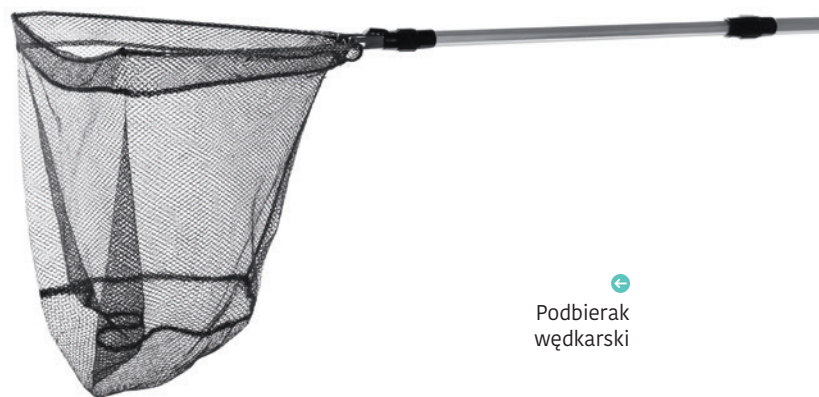

↑
Łowienie na
spinning

↓
Różne typy
wędek

na całej długości) nie będą się sprawdzały, gdyż są wolniejsze w zacięciu, ale za to podczas holu delikatnie zapiętej ryby pozwolą na doprowadzenie jej do podbieraka bez oberwania. Wędziska cechujące się akcją pośrednią (półparaboliczną), uginające się do około połowy długości, są bardzo popularne i polecane dla początkujących wędkarzy,

←
Podbierak
wędkarski

którzy jeszcze nie określili swoich indywidualnych upodobań. Wędki o akcji szczytowej, tzw. szybkie, są sztywne i podczas holu odkształca się głównie ich część szczytowa.

W spinningu bardzo istotną rolę odgrywa długość wędziska. Do połowów z łodzi nie będą nam potrzebne zbyt długie wędki, ale przy połowach z brzegu, szczególnie na lekkie przynęty, sprawdzi się dłuższy spinning poszerzający zakres rzutów.

Obecnie na rynku istnieje ogromny wybór wędek do spinningu i nawet bardzo wymagający wędkarz znajdzie odpowiedni dla siebie kij. O cenie wędzisk decydują zastosowany materiał (im lepszej jakości kompozyt węglowy, tym droższa wędka), jakość przelotek, sposób mocowania kołowrotka i jakość wykończenia. Kije przeznaczone do połowów morskich ze względu na odporność na wodę słoną (przelotki) zazwyczaj są droższe od tych przeznaczonych do połowów w wodach słodkich.

Wędki do **połowów gruntowych**, szczególnie karpi oraz metodą feeder (z koszykiem zanętowym), to zazwyczaj mocne wędziska zbudowane z blanków o grubszych

wędka typu picker

morski kij do
połowu dorszy

Łowienie na
muchę

Łosoś złowiony
na dwuręczną
muchówkę

ściankach, pozwalające na wykonywanie rzutów pod dużym obciążeniem i umożliwiające holowanie większych ryb. Karpówki to zwykle wędki dwu- lub trzysegmentowe. Ich moc, wyrażająca ciężar potrzebny do ugięcia szczytówki do kąta prostego w stosunku do rękojeści, jest opisywana w funtach (lb lub lbs). Wędki typu feeder lub ich delikatniejsza odmiana picker są opisywane ciężarem wyrzutu, którego nie powinniśmy przekraczać przy dociążaniu koszyka zanętowego. Tego rodzaju wędki mają wymienne szczytówki dobierane do rodzaju wody, na której łowimy – twardsze stosuje się w wodzie płynącej, a miękkie w jeziorach i do połowu drobnicy.

Odrębną kategorią wędzisk są **wędki muchowe**. Sama technika rzutu polega na wydawaniu linki z kołowrotka i wykonywaniu odpowiednich wymachów (więcej na temat tej techniki w rozdziale *Metody połowów wędkarskich*, s. 70–74). Taka wędka musi być odpowiednio elastyczna i dostosowana do praktykowanych metod połowu, warunków panujących w zbiorniku i ryb, jakie chcemy łowić. Wyróżniamy lżejsze wędki jednoręczne oraz wędki dwuręczne przeznaczone do cięższych połowów. Ich moc jest wyrażona w klasach od 1 do 10. Co charakterystyczne, w wędkach muchowych kołowrotki mocuje się w dolnej części rękojeści, a niewielkie przelotki są wykonane z drutu.

Budowa kołowrotka

Kołowrotek

Obok wędziska istotnym elementem sprzętu wędkarskiego jest kołowrotek. Dzięki niemu wędkarz nawija i magazynuje linkę wędkarską. Gromadzi się ją na tzw. szpuli kołowrotka. Można wyróżnić modele o szpuli ruchomej, w której linka jest nawijana poprzez obracanie samą szpulą, oraz modele o szpuli stałej, gdzie linkę wędkarz nawija na szpulę kołowrotka, kręcąc korbką. Kołowrotki można podzielić też ze względu na parametr hamulca, na modele z przednim lub tylnym hamulcem. Przedni hamulec znajduje się u góry kołowrotka, na szpuli, którą blokuje bezpośrednio pokrętło hamulca. Tylny hamulec znajduje się w dolnej części kołowrotka.

Bez względu na metodę wędkarską, do której dobiera się kołowrotek, należy wziąć pod uwagę pewne jego parametry. Pierwszym z nich jest przełożenie, które określa, ile razy szpula kołowrotka obróci się w trakcie jednego zakręcenia korbką. Przykładowo, przełożenie 4,5:1 wskazuje, że w trakcie jednego zakręcenia korbką szpula wykona 4,5 obrotu. Drugim parametrem jest pojemność szpuli. Jest to informacja widoczna na każdej szpuli oraz opakowaniu kołowrotka. Pojemność wskazuje, jak dużo żyłki i jakiej grubości zmieści się na szpuli. Kołowrotki mają również różną liczbę łożysk – od 2 do nawet 10. Ważna jest również waga kołowrotka. Informację taką producent zamieszcza na opakowaniu produktu.

←
Kołowrotek muchowy
wykonany z lekkiego
stopu aluminium

Kołowrotki o ruchomej szpuli stosuje się w wędkach muchowych, ponadto stanowią ekskluzywne wyposażenie wędek do przepływania w metodzie wypuszczanki (trottingu), polegającej na spławianiu z nurtem rzeki zestawu ze spławikiem. Są to kołowrotki o bardzo precyzyjnym ruchu, niestawiające dużego oporu wyciąganej z kołowrotka żyłce, dzięki czemu można łowić, utrzymując stały kontakt ze spławikiem podczas dryfowania zestawu.

Kołowrotki o szpuli stałej najczęściej dozbierają nasze wędki we wszystkich pozostałych metodach. Bardzo istotnym parametrem zwłaszcza w połowach metodą spinningową jest przełożenie kołowrotka, gdyż w niektórych warunkach zachodzi konieczność szybkiego poprowadzenia przynęty. Kluczowe znaczenie ma także pojemność szpuli. Na przykład do łowienia metodą odległościową lub surfcastingową (gruntówka z plaży nad morzem) stosuje się

kołowrotek z dość wysoką szpulą – ułatwia to wydawanie żyłki i sprawia, że opór jest mniejszy, a rzut dłuższy. Ważną cechą jest także głębokość szpuli – im głębsza, tym więcej pomieści żyłki lub plecionki, co jest przydatne np. podczas łowienia karpia z dużych odległości. Do lekkich wędek i połowu niedużych ryb powinniśmy stosować małe kołowrotki, o wielkości proporcjonalnej do długości wędk.

Na trwałość kołowrotka ma wpływ to, jak o niego dbamy i czy narażamy go na działanie drobin piasku, które mają destrukcyjny wpływ na elementy trące.

Dobierając sprzęt, warto przed zakupem zmontować wędkę z kołowrotkiem i zobaczyć, jak zestaw układa nam się w rękę, a w przypadku wędk spinningowej – czy jej środek ciężkości przypada właśnie w miejscu, gdzie będziemy ją trzymać, bo ma to duży wpływ na komfort łowienia. Wiele kołowrotek sprzedawanych jest w zestawie z dodatkową szpulą, nie oznacza to jednak, że łatwo ulega ona uszkodzeniu. Chodzi o to, by na każdą z nich nawinąć różnej grubości żyłkę lub plecionkę i wymieniać w zależności od potrzeb.

Chyba najważniejszym elementem każdego kołowrotka jest **hamulec**. Jego precyzja to podstawa udanego holu dużej ryby nawet na cienkie zestawy. Hamulec może być

←
Szeroka szpula
ułatwia długie
rzuty

←
Kołowrotek
z hamulcem
dolnym i płytką
szpulą – dobre
rozwiązanie do
matchówki

→
Kołowrotek
z pojemną
szpulą
i wolnym
biegiem do
połowu karpia

przedni (nad szpulą) lub tylny – wybór jest kwestią naszego upodobania. Kołowrotki używane do **połowów z gruntu**, szczególnie karpiove, mają dodatkowo wolny bieg, pozwalający na swobodne wydawanie żyłki ze szpuli. Kołowrotki **spinningowe** mogą być również wyposażone w tzw. hamulec walki, pozwalający na szybkie zwolnienie oporu kołowrotka podczas nagłych przeciążeń.

Kupując kołowrotek, należy zasięgnąć opinii, czy dobrze ułożyła żyłkę lub plecionkę, bo to również poprawia komfort łowienia. Cena kołowrotka jest uzależniona od jakości wykonania oraz liczby łożysk, które wpływają na płynność ruchu. Trzeba pamiętać, że kołowrotki przeznaczone do połowów morskich powinny być odporne na działanie wody morskiej, co zapobiega ich korodowaniu (zwłaszcza łożysk).

Szczególnie interesujący jest **multiplikator** – kołowrotek z ruchomą szpulą stosowany zwykle do połowu na ciężkie przynęty, ale nadający się równie dobrze do łowienia na przynęty o niewielkiej gramaturze. Ten typ kołowrotka ma wielu zwolenników, ale wymaga dużej wprawy, ponieważ nieuważne wykonanie rzutu może doprowadzić do splątania linki. Osoby stosujące multiplikator twierdzą, że prowadzenie przynęty z jego pomocą jest bardziej finazyjne, a samo branie lepiej wyczuwalne. Początkujący wędkarz powinien jednak wybrać tradycyjny kołowrotek o stałej szpuli.

→
Multiplikator
z licznikiem

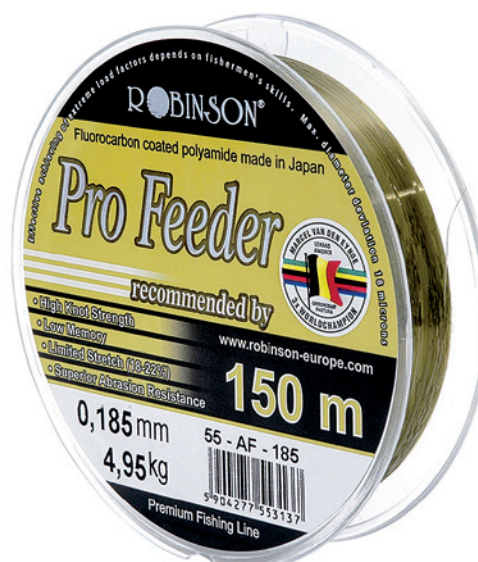
Linka wędkarska

Kolejnym elementem zestawu wędkarskiego jest linka wędkarska. Może nią być żyłka lub plecionka. Żyłka jest wykonana z jednolitego tworzywa, plecionka to z kolei splecione ze sobą włókna. Plecionka charakteryzuje się większą wytrzymałością, żyłka jest z kolei rozciągliwa. Linki różnią się od siebie średnicą, kolorem i sprężystością, a żyłki rozciągliwością. Przyjęto się, że barwę żyłki dobiera się do koloru otoczenia, wody i dna łowiska, na którym się wędkuje. Jaśniejsze żyłki nadają się do łowisk z jasnym, np. piaszczystym dnem, a ciemniejsze do wód o dnie ciemnym. Bardziej istotna jest średnica linki – należy dążyć do stosowania jak najcieńszej, a zarazem najbardziej wytrzymałej.

Wyróżniamy **żyłki** do spinningu, które charakteryzują się większą wytrzymałością, ale są sztywniejsze; oraz mające powszechne zastosowanie w wędkarstwie splotowym żyłki elastyczne – tonące, przeznaczone do metody odległościowej, i nietonące, używane np. w metodzie bolońskiej. Żyłka powinna charakteryzować się niewielką pamięcią, czyli po rozciągnięciu wracać do pierwotnej formy. Żyłki wędkarskie w zależności od przeznaczenia mogą mieć różną grubość – te stosowane w wędkarstwie wyczynowym mogą mieć średnicę poniżej 0,1 mm, natomiast średnica tych do połowu dużych ryb często sięga nawet 0,4 mm.

Kolory żyłki również są rozmaite – od czarnych przez jaskrawożółte po przezroczyste. Wytrzymałość żyłki podawana jest najczęściej w kilogramach, a jej średnica w dziesiątych milimetra. Nie zawsze jednak grubsza żyłka jest mocniejsza. Na jej wytrzymałość ma wpływ przede wszystkim sposób jej przechowywania. Żyłki poddane długiej ekspozycji na promieniowanie słoneczne oraz przegrzewane będą tracić na wartości. Podczas zakupów warto porównać linki

↑
Kołowrotek z grubą plecionką

←
Przykładowa żyłka do feedera

↻
 Kołowrotek
 spinningowy
 z żyłką

plecionki, podobnie jak żyłki, mogą mieć średnicę poniżej 0,1 mm, natomiast do zadań specjalnych stosuje się te o średnicy 0,3 mm. Należy jednak pamiętać, że nawet najgrubsze plecionki nie dają gwarancji wyholowania ryby, ponieważ mogą ulec przetarciu, przecięciu i z upływem czasu ulegają zużyciu. W porównaniu z żyłką wiązanie plecionki jest trochę bardziej skomplikowane i wymaga większej precyzji, ponieważ pod wpływem dużego obciążenia węzeł może ulec rozluźnieniu. W celu jego usztywnienia można nanieść na niego niewielką ilość kleju.

↴
 Różne
 przykłady
 plecionek

↴
 W wędkarstwie
 muchowym
 główna linka
 jest określana
 mianem sznura
 muchowego,
 a końcowy
 przypon,
 wykonany
 z żyłki lub
 fluorocarbonu,
 nazywany
 konicznym

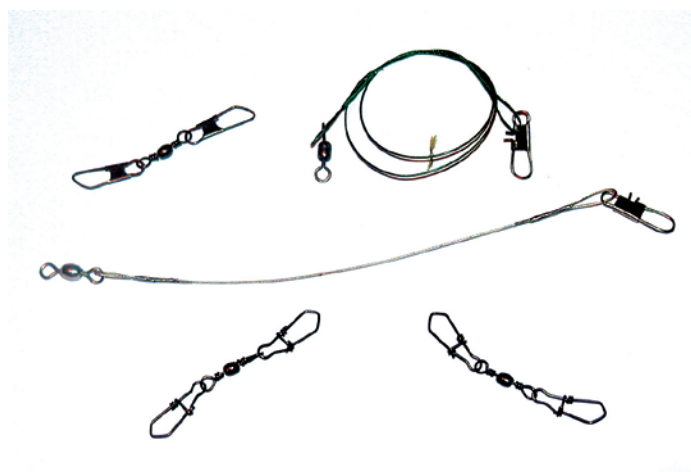
różnych producentów, ponieważ grubość podana na opakowaniu nie zawsze odpowiada rzeczywistej numeracji. Stosując żyłki, trzeba pamiętać, że z czasem po prostu się zużywają. Żyłkę należy nawijać w taki sposób, aby odwijała się ze szpulki zgodnie z kierunkiem ruchu wskazówek zegara. Dobrze jest również namoczyć żyłkę przed nawinięciem na kołowrotek, ponieważ po nasiąknięciu wodą zmienia swoją objętość.

Plecionka składa się z wielu splecionych ze sobą włókien. Nie jest rozciągliwa tak jak żyłka, ale za to bardziej wytrzymała. Plecionki mogą być pokryte dodatkowymi warstwami ochronnymi, mieć różne kolory i sploty. Najcieńsze

Przypon

Ważnym elementem zestawu wędkarskiego jest też przypon. To krótki odcinek linki (od kilku do kilkudziesięciu centymetrów), do którego jest przywiązany haczyk, mający za zadanie utrzymanie haczyka z przynętą w taki sposób, aby jej prezentacja była jak najbardziej naturalna. Różni się on od żytki główną średnicą lub rodzajem materiału, z którego jest wykonany. Dobór przyponu zależy od preferencji wędkarza oraz ryb, na jakie się nastawia. Można wyróżnić kilka rodzajów przyponów: z żytki, plecionki, fluorocarbonowe, stalowe, wolframowe.

↑ Przypon stalowy używany do łowienia szczupaków

← Przypon metalowy w oplocie z nylonu

← Gotowe przypony do metody splotkowej i cienkie żytki do wiązania haczyków

Hak

Kolejnym elementem wędkarskiego zestawu jest haczyk. Jest on potrzebny do łowienia ryb każdą metodą. Umożliwia nabicie na niego przynęty i zacięcie ryby. Można wyróżnić haczyki pojedyncze, podwójne (zwane podwójnymi kotwiczkami) i potrójne (potrójne kotwiczki). Rodzaj wybranego haczyka jest zależny od gatunku ryby, która ma się na niego złowić, oraz metody połowu. W przypadku ryb spokojnego żeru można wybrać haki pojedyncze, podwójne kotwiczki są skuteczne w połowie drapieżników na martwą rybkę, z kolei potrójna kotwiczka daje najlepsze efekty w połowie drapieżników na żywca, czyli na mniejszą, żywą rybę, a także używa się ich do zbrojenia sztucznych przynęt.

Haczyki różnią się od siebie wielkością, kształtem i kolorem. Przy łowieniu ryb istotną rolę odgrywa wielkość haczyka. Na każdym opakowaniu jest symbol w postaci cyfr. Im wyższy numer, tym haczyk mniejszy. Dla przykładu, haczyk o numerze 18 będzie znacznie mniejszy od haczyka o numerze 6. Warto zwrócić również uwagę na kształt i trzonek haka. Haczyk z krótkim trzonkiem pozwala nabicić dość duże przynęty, np. owoce lub miękisz chleba, kukurydzę, groch, dodatkowo takie haki dobrze się maskuje. Hak z długim trzonkiem pozwala łatwiej odhaczyć rybę. Na rynku są dostępne haczyki w różnych kolorach – istnieje teoria mówiąca o tym, że kolor haka powinien zostać dobrany do koloru przynęty, nie jest to jednak regułą.

→
Budowa
haczyka

↓
Mokra mucha
uzbrojona
w podwójny
haczyk

Prezentacja
przynęty
na odpowiednim
haczyku jest
kluczem
do sukcesu.

NUMER Haczyka	SZEROKOŚĆ ŁUKU Haczyka
26	1,8 mm
24	2,1 mm
22	2,4 mm
20	2,7 mm
18	3,0 mm
16	3,5 mm
14	4,0 mm
12	4,5 mm
10	5,5 mm
8	6,5 mm
6	7,5 mm
4	9,0 mm
2	10,5 mm
1	11 mm
1/0	12 mm
2/0	13 mm

Hak powinien być dostosowany do rodzaju przynęty i uwarunkowań anatomicznych ryby. Łowiąc węgorze, możemy zastosować większy hak, na który nałożymy pęk różówek, z kolei haczyk do połowu płotki na ochotkę będzie delikatniejszy i mniejszy. W naszym pudełku wędkarskim powinniśmy mieć ich duży wybór. Im wyższa cyfra w oznaczeniu haczyka, tym jest on mniejszy (por. tabela powyżej). Haczyki nr 18–20 będą nadawały się do łowienia drobnych ryb, np. uklei, a hak nr 1 to już duży kaliber na spore okazy. Haki mogą mieć różne kształty, kończyć się grotem z zardziorem lub bez. Coraz powszechniejsze są te bezzadziorkowe, szczególnie kotwiczki, którymi uzbraja się sztuczne przynęty. Jedne haczyki mogą mieć oczka – jak ma to miejsce w przypadku haczyków, które są używane głównie do połowów na metodę włosową, lub sztucznych muszek, gdzie bardzo często stosuje się haki bezzadziorkowe – inne są zazwyczaj wyposażone w łopatkę, która uniemożliwia ześlizgnięcie się zawiązanej żyłki z trzonka haczyka

Dodatkowe akcesoria

Do komfortowego łowienia potrzebnych jest kilka dodatkowych akcesoriów. Podstawowym elementem wyposażenia wędkarza, określonym w *Regulaminie amatorskiego połowu ryb*, jest **wyczepiacz**. Ten prosty przyrząd pozwala na szybkie wyczepienie haczyka z otworu gębowego ryby bez narażania jej na dodatkowe urazy. Spinningiści używają **szczypiec**, które są również bardzo skuteczne. Łowiąc większe drapieżniki, np. szczupaki, powinniśmy mieć na wyposażeniu **rozwieracz**, który pozwoli na bezpieczne rozwarcie szczęk ryby i odhaczenie jej za pomocą szczypiec lub wyczepiacza. Zadbanie o te szczegóły to gwarant bezpiecznego wyhaczenia ryb.

☞
Szczypce
przydadzą się
do odhaczenia
ryby

Ważnym elementem wyposażenia każdego wędkarza jest również **podbierak**. Na wielu łowiskach jego posiadanie jest obowiązkowe, ponieważ dzięki niemu ryby mogą być

To bardzo ważne, aby ze złowionymi rybami obchodzić się bardzo delikatnie.

bezpiecznie podebrane i ułożone na przygotowanej wcześniej macie. W przypadku spinningistów podbierak może być noszony na plecach i przypięty do kamizelki za pomocą magnesu – kiedy potrzebujemy go użyć, po prostu pociągamy za rękkość. Coraz powszechniej stosowane są podbieraki bezwęzłowe, które ograniczają tarcie o ciało ryby. Podczas łowienia karpia stosowane są również **kotyski**, w których ryba może znajdować się w stałej pozycji i nie grozi jej uszkodzenie ciała.

⬇
Podbierak
mocowany na
plecy

↑
Spodniobuty pozwalają na brodzenie w rzece i na brzegu jeziora

Łowiąc ryby, wielokrotnie przetrzymujemy je w **siatkach**, które powinny być duże i zapewniać wymianę wody. Nawet jeśli mamy zamiar wypuścić rybę po złowieniu, to siatka powinna być na tyle szeroka i długa, aby zwierzę mogło się w niej swobodnie poruszać.

Spinningiści powinni dobierać ilość noszonego ze sobą sprzętu tak, aby czuć się lekko i swobodnie podczas wędrówki nad brzegiem jeziora czy rzeki.

Istotnym elementem wyposażenia wędkarza są **okulary polaryzacyjne**, które chronią oczy przed urazami oraz niwelują odbicie promieni słonecznych z lustra wody, co poprawia widoczność ryb czy zaczepów. Warto mieć ze sobą również podręczną **apteczkę** na wypadek skaleczeń czy innych niemiłych zdarzeń, o które tak łatwo podczas wędrówki z wędką.

Wybierając się na ryby, należy zadbać o odpowiedni **ubiór**. Łowienie w pełnym słońcu niesie ze sobą ryzyko przegrzania organizmu, z kolei jesienne wędkowanie w niskiej temperaturze może się skończyć przeziębieniem. Strój należy dobrać do metody łowienia. W przypadku aktywnego brodzenia

i pokonywania długich dystansów warto mieć na sobie odzież oddychającą, tak aby się nie zapocić, a podczas stacjonarnych zasiadek czy łowienia z łodzi zaopatrzyć się w nieprzemakalny komplet i ciepłą bieliznę. Obuwie wędkarza musi być szczelne, w wielu przypadkach konieczne będzie założenie butów gumowych, a w przypadku brodzenia wzdłuż brzegu i w przybrzeżnym pasie roślin woderów sięgających do pasa lub spodniobutów sięgających do pach.

Układając rybę na macie, zabezpieczamy jej ciało przed uszkodzeniem

Organizując stanowisko do stacjonarnego łowienia, musimy zadbać o zapewnienie sobie komfortu łowienia – zaopatrzyć się w wygodne siedzisko, podpórki na wędkę (uwaga: nie wolno zrywać gałęzi z rosnących nad brzegiem drzew – to akt wandalizmu, niestety wciąż często praktykowany), pojemniki, w których zmieszamy zanętę, oraz worek na śmieci, do którego spakujemy odpadki po zakończeniu połowu. Pamiętajmy o tym, że będąc na rybach, gościmy w naturalnym środowisku, którego ochrona jest naszym obowiązkiem.

Niektórzy wędkarze zaopatrują
się w podbierak noszony na
plecach, przypięty do kamizelki

METODY POŁOWU RYB

O wyborze konkretnej metody połowu decyduje rodzaj ryby, a także cechy łowiska. Czynniki te determinują dobór sprzętu, przynęty i jej ekspozycji w wodzie, co w dalszej kolejności wpływa na wybór metody.

Jak sama nazwa wskazuje, do łowienia metodą splotnikową konieczny jest splotnik. Sztuczne przynęty ciągnięte poprzez skręcanie linki na kołowrotku charakteryzują spinning. Potów metodą muchową zakłada stosowanie specjalnych wędek oraz linek

rzutowych zakończonych przyponem konicznym z imitacją owadów i innych organizmów wykonanych z piór lub materiałów syntetycznych. Kiedy wędkarz kładzie zestaw na dnie zbiornika, można mieć pewność, że łowi metodą gruntową.

Posłużenia się odpowiednim sprzętem i zastosowania specjalnych metod wymagają także: wędkarstwo morskie (zarówno z jednostek pływających, jak i z brzegu), z łodzi, w rzekach, jeziorach, zbiornikach zaporowych, w dzień i w nocy.

METODA SPŁAWIKOWA

Wędkarstwo spławikowe – obok spinningu i metody gruntowej – to jedna z najpopularniejszych metod. W tej kategorii mieści się każda wędka ze spławikiem i haczykiem z przynętą. Najczęściej wykorzystywanymi wędkami są:

- wędki teleskopowe z kołowrotkiem o stałej szpuli, które pozwalają wyrzucić zestaw spławikowy z brzegu w głąb zbiornika,
- różnej długości wędki bez kołowrotek typu bat,
- wędki odległościowe,
- bolonki,
- tyczki.

Producenci zadbali, aby nawet najbardziej wymagający wędkarze, którzy wyspecjalizowali się w najtrudniejszych lub rzadkich połowach, znaleźli odpowiedni sprzęt.

Ważnymi czynnikami przy jego doborze są specyfika łowiska oraz warunki pogodowe, które sprawiają, że każdy dzień nad wodą może być inny. Warto zdobyć wiedzę na temat możliwości różnego rodzaju sprzętu, by wędkowanie było komfortowe i satysfakcjonujące. W osiągnięciu najlepszych wyników, np. podczas mistrzostw, czasem decydują najdrobniejsze szczegóły, dzięki którym odnosi się spektakularne sukcesy.

↑
Wśród początkujących
wędkarzy popularnością
cieszy się wędka
teleskopowa

Łowienie na bata

Bat to chyba jedna z najpopularniejszych wędek, jakie stosują wędkarze, polecana zwłaszcza dla osób dopiero rozpoczynających swoją przygodę z wędkarstwem.

Wędka

Bat to zazwyczaj wędka teleskopowa o długości równej długości wędziska, wykonana z włókien szklanych, kompozytu włókna szklanego i węglowego oraz włókna węglowego. Najtańsze egzemplarze są zbudowane z włókna szklanego i charakteryzują się dużą odpornością na uderzenia oraz zarysowania. Ich wadą jest waga – są relatywnie ciężkie, co w przypadku krótszych batów (3–5 m) jest mniej uciążliwe, jednak ma znaczenie przy dłuższych wędkach. Wykonane z włókna węglowego droższe wędkę są bardzo lekkie, ale

mniej trwałe, ponieważ powstały z bardzo kruchych materiałów. Łatwo można je zarysować. Wędki wykonane z włókien węglowych mogą się również różnić między sobą wagą, co wynika z właściwości użytych do ich produkcji żywic.

Początkujący wędkarze powinni wybierać wędzisko kompozytowe, które jest odporniejsze na mechaniczne urazy i nie wymaga dużej finezji podczas holu ryby.

Równie ważną właściwością wędki jest akcja wędziska, która określa jego szybkość (wychylenie i powrót do stanu wyjściowego). Łowiąc na bardzo delikatne zestawy, podczas spokojnych brań trzeba reagować błyskawicznie i zacinać w odpowiednim momencie, czyli wówczas gdy ryba ma przynętę w jamie gębowej. Podczas holu małych ryb będzie aktywna szczytowa część, a podczas holu większych, silniejszych sztuk akcja powinna się przenosić na środkowy odcinek wędziska i amortyzować przeciążenia. Dzięki właściwej akcji żyłka nie ulegnie zerwaniu przy odjazdach ryby (zrywach) i możliwe będzie sprawne wyholowanie okazu na brzeg.

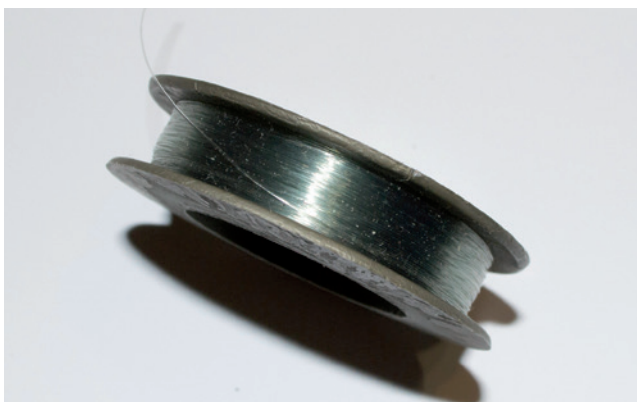
↓
Przygotowanie
do łowienia
na bata

Ogromnie ważną kwestią jest właściwe dopasowanie wędki – musi spełniać wymogi techniczne, a przede wszystkim dobrze leżeć w ręku.

Cienkie żyłki ulegają szybkiemu zużyciu, dlatego należy je często wymieniać

Żyłka

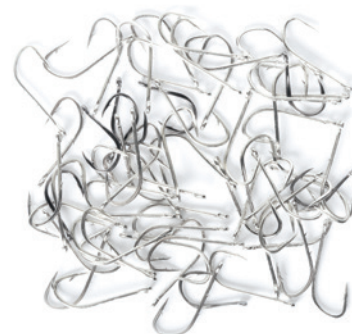
Łowiąc wędką typu bat, zazwyczaj stosuje się delikatne zestawy. Żyłka główna powinna być cienka (0,10–0,12 mm), a przypon, do którego wiąże się haczyk, mieć 0,08–0,10 mm grubości. Takie parametry żyłki wystarczą do łowienia niedużych ryb spokojnego żeru, na które poluje się przy brzegu. Trzeba jednak pamiętać, że cienkie żyłki szybko się zużywają, ponieważ po holu ryb lub po naprężeniach po prostu się wyciągają i tracą elastyczność, a tym samym wytrzymałość. Z tego powodu po każdym łowieniu należy zmienić zestaw, a w przypadku uszkodzeń mechanicznych powinien być on zmieniony natychmiast.

Długość zestawu przy wędce typu bat musi być nieco krótsza od długości wędki, aby można było wykonać wygodny rzut. Nie może być on jednak za krótki, ponieważ na ostatnim etapie trzeba podciągać ryby na odległość

pozwalającą na ich swobodne podebranie bez wyciągania z wody i narażenia zestawu na zniszczenie wynikające z przeciążenia.

Haczyk

Na końcu zestawu wiąże się haczyki, przy łowieniu batem metodą spltawikową zazwyczaj małe – nr 24–18, ale ostatecznie ich wybór uzależnia się od przynęty i rodzaju ryb. Dla przykładu: w połowach drobnych uklei stosujemy niewielkie haczyki, często z małym zadziorem, natomiast polując na dużego leszcza, możemy użyć większych haków, aby zakończyć nasz zestaw kanapką z białych i czerwonych robaków.

Spltawik

Spltawik, jeden z ważniejszych elementów zestawu, informuje o tym, w jaki sposób ryby żerują i kiedy należy zacząć. Często się zdarza, że ryby biorą bardzo agresywnie i wówczas nie ma co do tego wątpliwości. Są jednak takie dni, kiedy żerują bardzo delikatnie, bywają wybredne i nie zdecydowanie biorą przynętę – wtedy reakcja wędkarza powinna być natychmiastowa, tuż po pierwszym kontakcie ryby z haczykiem. W takim przypadku spltawik powinien być delikatny, by nie stawiać dużego oporu i dobrze sygnalizować branie.

Metoda spltawikowa jest idealna do nauki wędkowania

Do zestawów rzecznych – w zależności od siły uciągu wody i głębokości, na jakiej zamierzamy łowić – powinno się stosować spławiki w kształcie odwróconej kropli wody lub kuliste. Te pierwsze nie wymagają dużego obciążenia i są dobre do łowienia na przepływanke (kiedy spławik dryfuje z prądem) w ciekach o wolnym nurcie i niewielkiej głębokości łowiska, ponieważ nie sprawiają problemu z przytrzymaniem zestawu. Spławiki kuliste mają zazwyczaj większą wyporność i są przeznaczone do łowienia w silnym nurcie i na większej głębokości. Ich kształt pozwala lepiej poprowadzić przynętę przy dnie (bez narażania zestawu na szybkie płnięcie z nurtem) i skutecznie przytrzymać zestaw w miejscu żerowania ryb (czyli w strefie, gdzie nęciliśmy).

W przypadku wody stojącej (jeziora, stawy) spławiki nie są narażone na tak silny prąd i ich korpus powinien być wydłużony, co oznacza, że będzie bardzo czuły i może sygnalizować nawet najdelikatniejsze brania.

→ Spławiki w kształcie odwróconej kropli wody oraz okrągłe są stosowane do połowu na rzece

Podczas połowu w rzece i jeziorze ważnym elementem jest wyważenie spławika w taki sposób, aby sygnalizował branie nawet przy najmniejszym przytrzymaniu haczyka przez rybę. Aby osiągnąć największą czułość zestawu, należy tak dobrać obciążenie, aby z wody wystawała jedynie górna część antenki spławika. Lekkie przytopienie antenki bądź podbicie jej w górę jest sygnałem brania.

← Nawet najdrobniejsze drgania spławika świadczą o braniu ryby

Zanęta

Każde łowisko ma własną specyfikę. Inaczej nęci się na łowisku z silnym nurtem rzeczny, inaczej na płytkiej, stojącej wodzie, a jeszcze w inny sposób np. żerujące przy powierzchni wody ukleje. Kluczem do sukcesu jest właściwe skomponowanie zanęty i zadbanie o to, by odpowiednio pracowała w łowisku.

Najczęściej popełnianym przez wędkarzy błędem jest nadmierne sklejenie zanęty, dlatego po nawilżeniu i wymieszaniu warto ją przesiać przez sito. Rozbita i spulchniona

↓ Przesiewanie zanęty przez sito to klucz do sukcesu

↑
Podczas
zawodów
wędkarskich
szczególnie
ważne jest
precyzyjne
i dobre nęcenie

będzie odpowiednio pracowała na dnie łowiska – dobrze przygotowane kule zanętowe rozpadają się powoli i stopniowo uwalniają aromat oraz składniki.

Kolejnym elementem warunkującym udany połów jest precyzyjne podanie zanęty. Przygotowując się do łowienia, należy dokładnie wysondować ukształtowanie dna i zdecydować o miejscu połowu. To także istotna informacja potrzebna do tego, by odpowiednio wyregulować głębokość, na jakiej będziemy łowić. Najczęściej zestaw ustawia się w taki sposób, by przynęta znajdowała się kilka centymetrów nad dnem. Kiedy haczyk układa się dokładnie w miejscu, w którym znajduje się dobrze pracująca zanęta, a ryby żerują, wędkarz stale odbiera sygnały do zacinania.

↓
Dobrze
zanęcone
łowisko
przyciąga ryby
nawet z dużych
odległości

Skład zanęty i jej kompozycję wędkarze wypracowują przez lata, a sprawdzone przepisy są ich tajemnicą. Obecnie na rynku jest duży wybór dobrych, gotowych produktów przeznaczonych dla wybranych gatunków ryb, na wody

płynące (o większej kleistości) lub stojące. Ich ceny wahają się od kilku do kilkudziesięciu złotych za kilogram, ale nie oznacza to, że zanęty tańsze nie będą skuteczne, a drogie zagwarantują sukces. Sprawą kluczową jest przygotowanie, odpowiednie podanie oraz wzbogacenie zanęty o dodatki sprawdzające się w danym łowisku. Wielu doświadczonych wędkarzy przygotowuje dwie lub więcej kompozycji, które różnią się składem. Początkowo nęcą ryby bogatszą mieszanką, z dodatkiem drobnych białych robaków (jest to tzw. pinka), mającą na celu przyciągnięcie ich na mięsną ucztę, a następnie podają mniejsze porcje, aby utrzymać ryby w łowisku, ale nie spowodować ich przesylenia. Dobrze wyczuć sposobu nęcenia przychodzi z czasem, po wielu obserwacjach, próbach i błędach.

Sprawdzone metodą nęcenia jest także sporządzenie kul z przesianej gliny (ciężkiej na rzekę i rozpraszającej na wody stojące), do których można dodać drobną ochotkę, larwy muchówek lub siekane czerwone robaki (doskonały dodatek do wabienia np. leszczy). Dzięki nim przytrzymuje się ryby w łowisku lub je zwabia i zachęca do intensywnego żerowania.

Jako przynęty haczykowe najczęściej stosuje się białe robaki – duże larwy, pinki naturalną oraz barwioną, czerwone robaki, ochotkę haczykową (niezmiennie skuteczna, kiedy nęci się z dodatkiem drobnej ochotki, tzw. džokersem). Interesują się nimi niemal wszystkie ryby spokojnego żeru, jednak zanim pojawią się większe okazy, trzeba przebrnąć przez połów drobnicy, która napływa w pierwszej kolejności.

Łowienie na tyczkę, czyli zestawem skróconym

Zestaw skrócony jest przeznaczony do precyzyjnego łowienia i stosuje się go powszechnie, m.in. podczas zawodów wędkarskich. Budowa tego rodzaju wędki pozwala na przytrzymanie przynęty w miejscu, w którym była nęcona, oraz na błyskawiczną reakcję podczas brania. Długość tyczki może być różna – w zależności od charakteru łowiska wynosi od 9 do 13 m (w Polsce podczas zawodów wędkarskich istnieją regulaminowe ograniczenia długości wędki do 13 m w kategorii seniorów oraz 11,5 m w kategorii juniorów i kobiet). Tyczka składa się z wędziska modułowego, którego poszczególne elementy są montowane nasadowo. Jej końcową część, nazywaną topem, wpina się do bazowej części tyczki. Dzięki takiej budowie możliwe jest wydłużanie lub skracanie zestawu poprzez dodawanie lub odejmowanie elementów wędziska. Wędkarze na zawody przygotowują kilka topów i dobierają je do panujących w łowisku warunków (np. po zmianie uciążu wody), zmieniając błyskawicznie jedynie szczytową część. Ponieważ zestaw typu tyczka

jest sztywna, reakcja podczas brania może być natychmiastowa, a podczas holu funkcję amortyzatora pełni guma montowana wewnątrz wędki. W przypadku holu dużych ryb gumowy amortyzator się wydłuża i dzięki temu można je wyciągać z wody nawet przy zastosowaniu cienkich przyponów i żyłek głównych. Łowiąc wędką typu tyczka, nie wykonuje się typowych rzutów, aby nie doprowadzić do złamania zestawu. Technika wprowadzania do łowiska przynęty polega na wykonywaniu takich ruchów wędką, by dolnik przesuwiał się po wcześniej rozstawionych rolkach. W momencie brania następuje zacięcie, a tok postępowania jest dokładnie odwrotny: dolnik należy przesuwac po rolkach do chwili, kiedy top będzie można odłączyć od zestawu zasadniczego. Hol wykonuje się wyłącznie szczytową częścią. Po wyhaczeniu ryby i nałożeniu przynęty szczytową część wędziska należy nałożyć na dolnik i wysunąć w miejsce, gdzie nęciliśmy. Odległość, na jakiej łowimy, określa długość wędki.

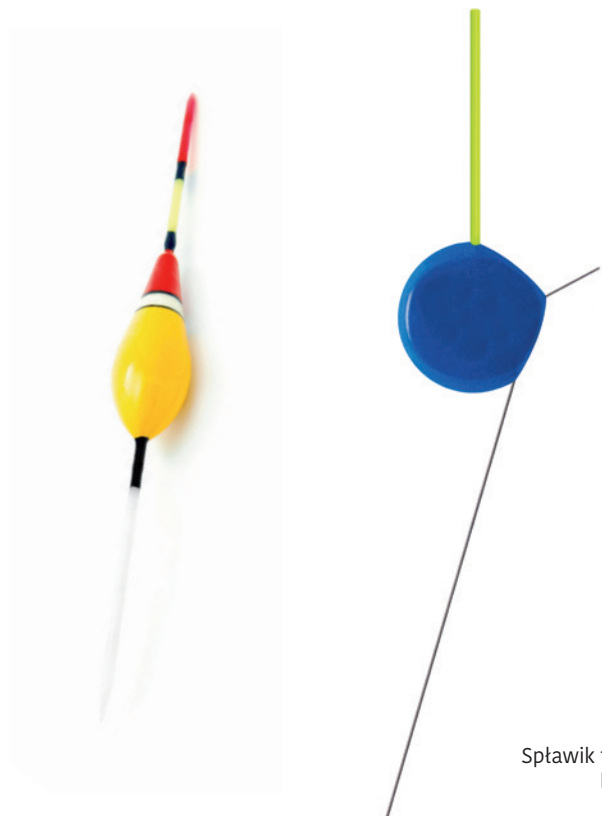
↑
Najpopularniejszą metodą potowu podczas profesjonalnych zawodów jest łowienie zestawem skróconym

↑
Leszcze
złowione na
tyczkę

Bardzo często podczas łowienia tą metodą w rzekach wędkarze oprócz klasycznych sptawików o kształcie kuli-stym lub kropli wody stosują sptawiki typu lizak. Mają one kształt dysku, a dzięki bocznemu sptaszczeniu stawiają mniejszy opór w płynącej wodzie, co pozwala na przytrzymanie zestawu nawet w silnym nurcie.

→
Klasyczny
sptawik
o kształcie
kropli wody

←
Sptawik typu
lizak

Wędki ze skróconym zestawem mają różne zastosowania – można nimi łowić w rzekach, jeziorach, zbiornikach zaporowych i łowiskach specjalnych. W zależności od przeznaczenia różnią się długością, mocą oraz wytrzymałością amortyzatora pozwalającego holować silne okazy. Niektóre są uzbrojone w silne topy i można nimi łowić duże, waleczne ryby, np. karpie i amury.

W wędkarstwie zawodniczym trzeba poświęcić sporo czasu na przygotowania i dobre ustawienia stanowiska. Wędka wymaga odpowiednich stojaków, a w miejscu, z którego będziemy łowić, sprzęt zawsze musi być pod ręką. Należy też zadbać o precyzję łowienia, która decyduje o klasie mistrzostwa. Z tego powodu warto wybrać zestaw skrócony, gwarantujący najbardziej precyzyjną metodę połowu sptawikowego.

Pomiędzy łowieniem na wędkę typu bat i zestawem skróconym istnieje bardzo dużo różnic, ale w wielu przypadkach podczas zawodów nawet najlepsi sięgają po tradycyjne wędki typu bat, ponieważ łowienie tą metodą jest zdecydowanie szybsze, choć mniej precyzyjne. W przypadku komponowania zanęty, szczególnie podczas zawodów, obowiązują podobne zasady, jak podczas łowienia na bata. Przygotowanie zanęty wymaga czasu, staranności i optymalnego dobrania składników. Jej podanie musi być przemyślane i dostosowane do charakteru łowiska, np. do łowienia w rzece powinna być cięższa i mocniej sklejoną. W zależności od mocy uciągu wody do zanęty można